

Vergaderjaar 2019–2020

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 779

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN
KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 oktober 2019

Bijgaand stuur ik uw Kamer het verslag van de Energieraad die op 24 september 2019 onder Fins voorzitterschap plaatsvond in Brussel. Tijdens de Energieraad werd van gedachten gewisseld over de voortgang van de Integrale Nationale Energie- en Klimaatplannen (INEKs) en de energiesector na 2030. Daarnaast is gesproken over een viertal diversienpunten, ingeleid door respectievelijk de Commissie, Oostenrijk, Luxemburg en Litouwen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes

Mededeling van de Commissie over de nationale integrale energie- en klimaatplannen (INEKs)

Gedachtewisseling

De Raad heeft gesproken over de voortgang omtrent de Integrale Nationale Energie- en Klimaatplannen (INEKs), die alle Europese lidstaten conform de Governance Verordening op 31 december 2019 moeten indienen. De Nederlandse doelstellingen voor 2030 worden door de Commissie als voldoende beoordeeld. Uit het totaalbeeld van de concept-INEKs blijkt dat de collectieve Europese 2030-doelstellingen voor het aandeel hernieuwbare energie en (met name) energie-efficiëntie nog niet in zicht zijn. Het voorzitterschap vroeg de lidstaten toe te lichten welke voortgang zij maken en welke stappen zij van plan zijn te nemen om bij te dragen aan het dichten van de collectieve tekorten. Daarnaast vroeg het voorzitterschap naar de visie van de lidstaten op de toekomstige rol van de Raad ten aanzien van het bereiken van de Europese doelstellingen, zowel vóór als na afronding van de definitieve INEKs.

De Commissie spoorde de lidstaten aan extra inzet te leveren om de collectieve doelen op het gebied van hernieuwbare energie en energie-efficiëntie op Europees niveau te halen. Deze oproep werd door veel lidstaten ondersteund. Een aantal lidstaten heeft bovendien aangegeven in reactie op aanbevelingen van de Commissie hun nationale streefcijfers voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie te verhogen. Een aantal lidstaten gaf aan beperkte mogelijkheden te zien hun doelstellingen te verhogen. Daarnaast benadrukte een aantal lidstaten het belang van adequate staatssteunkaders en voldoende (Europese) financieringsmogelijkheden om te kunnen voldoen aan hun energie- en klimaatdoelstellingen. Wat betreft de rol van de Raad, gaven veel lidstaten aan dat de Raad een rol moet spelen in de monitoring van de realisatie van de Europese doelstellingen, ook nadat de definitieve INEKs zijn ingediend. Nederland heeft het belang van klimaatneutraliteit in 2050 onderstreept, en een aanscherping van het CO₂-reductiedoel naar 55% in 2030 bepleit. Verder heeft Nederland toegelicht hoe de maatregelen uit het Nationaal Klimaatakkoord de basis vormen van het Nederlandse INEK en hoe dit akkoord kan dienen als voorbeeld voor het vormgeven van een ambitieus energie- en klimaatbeleid. Tot slot noemde Nederland het belang van het aanscherpen van het emissiehandelssysteem (ETS).

De energiesector na 2030: richting klimaatneutraliteit

Gedachtewisseling

De Raad voerde een verkennende en open discussie over de energiesector na 2030. De discussie richtte zich op mogelijke maatregelen, randvoorwaarden en stimulansen om een klimaatneutrale Unie in 2050 te bewerkstelligen. De Commissie gaf aan dat het van belang is dat Europa inzet op de modernisering van de elektriciteitsmarkt en het gebruik van nieuwe innovatieve technologieën op het gebied van o.a. energieopslag en waterstof. Daarnaast noemde de Commissie het belang van het gebruiken van de bestaande gasinfrastructuur voor het transport van elektriciteit.

Verscheidene lidstaten hebben nogmaals expliciet aangegeven de doelstelling van klimaatneutraliteit in 2050 te ondersteunen. Binnen de Raad bestond een brede consensus dat de EU in de toekomst zal moeten inzetten op innovatieve technologieën om de energietransitie te realiseren. Veel lidstaten noemden het grote belang van onderzoek, innovatie en investeringen als randvoorwaarden voor de verdere ontwikkeling van

technologieën. Verscheidene lidstaten benadrukten het belang van waterstof, wind op zee, energieopslag en Carbon Capture, Utilisation and Storage (CC(U)S). Ook noemden verschillende lidstaten CO₂-neutraal transport, het uitfaseren van fossiele energie en het energieneutraal maken van de gebouwde omgeving als aandachtspunten.

Veel lidstaten bepleitten het belang van regionale samenwerking, bijvoorbeeld in Noordzee-verband. Ook gaven verschillende lidstaten aan dat CO₂-beprijzing een belangrijke voorwaarde voor de energietransitie is. Een aantal lidstaten noemde daarnaast het belang van een rechtvaardige transitie. Verschillende lidstaten vroegen verder aandacht voor het belang van het borgen van concurrentievermogen en publiek draagvlak. Lidstaten verschilden van mening over de rol van nucleaire energie binnen de energiemix.

Nederland heeft het belang van waterstof, wind op zee en CCS benadrukt. Daarbij nodigde Nederland andere lidstaten nadrukkelijk uit om bij de eerstvolgende bijeenkomst van de landen aangesloten bij het London Protocol het voorstel van Noorwegen en Nederland te steunen dat erop ziet het grensoverschrijdende transport van CO₂ mogelijk te maken. Tot slot noemde Nederland het belang van CO₂-beprijzing en bepleitte nadere aanscherping van het emissiehandelssysteem (ETS).

Diversen:

Voorzieningszekerheid gas richting de winter van 2019/2020

De Commissie informeerde de Raad over de voorzieningszekerheid van gas voor komende winter en benadrukte daarbij dat de gasreserves goed bevoorrad zijn en dat de EU en de lidstaten goed zijn voorbereid, onder meer via de verplichtingen volgend uit de gasleveringszekerheid Verordening. Daarnaast gaf de Commissie een terugkoppeling over de lopende trilaterale besprekingen tussen Rusland en Oekraïne onder voorzitterschap van de Europese Commissie, over het toekomstig transport van gas vanuit Rusland door Oekraïne. Het transitcontract loopt eind 2019 af. Verscheidene lidstaten bepleitten het opzetten van een regionale stresstest als onderdeel van het voorbereidingsplan voor de winter.

Waterstof initiatief (verklaring van Linz)

Oostenrijk gaf een toelichting over de laatste ontwikkelingen rondom het Waterstof initiatief, dat tot doel heeft de potentie van waterstof voor de integratie van hernieuwbare elektriciteit in het energiesysteem nader te ontwikkelen. De verklaring is inmiddels door 27 lidstaten ondertekend. Nederland ondersteunt dit initiatief.

Modernisering en herziening Energiehandvest

Luxemburg gaf een toelichting over het belang van de lopende modernisering en herziening van het Energiehandvest en het belang om hiermee aan te sluiten bij de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs.

Stress test Wit-Russische kerncentrale

Litouwen gaf een toelichting over de Astravets kerncentrale in Wit-Rusland en de acties volgend uit de resultaten van de EU stress-test die is uitgevoerd.